

LUX

3 FILMER
24 SPRÅK
28 LÄNDER

FILM

DAYS

MEDITERRANEA

Jonas Carpignano
Italien, Frankrike, USA, Tyskland, Qatar

MEDITERRANEA

JONAS CARPIGNANO

Filmen börjar i Algeriet. Ayiva, en ung man från Burkina Faso, har kommit dit tillsammans med Abas. Båda hoppas ta sig till Europa och där finna ett bättre liv. De blir tvungna att korsa öknar, råkar ut för rövare som överfaller migranter, kommer fram till Libyen och konfronterar ett fientligt hav på flyktingbåt innan de når Italien. Men resan utgör bara första akten i ett drama där fokus ligger på det liv dessa migranter tvingas utstå när de till slut anländer till Europa och snart hamnar i det kalabriska samhällets utkanter, där de utnyttjas som svart arbetskraft på citrusodlingar, bor i slumområden och i synnerhet möts av det omgivande samhällets misstro och fientlighet.

NÅGRA FÖRSLAG TILL TOLKNING

Jonas Carpignanos film tar upp en högaktuell fråga som understryks av alla tv-reportage om tragedierna i samband med migranternas farliga resa över Medelhavet. Vi vet att Europeiska unionen har reagerat med åtgärder som visat sig otillräckliga för att hantera migrationsströmmarna. Det finns även en ökande fientlighet hos en stor del av den europeiska allmänna opinionen mot ett bättre mottagande av migranterna.

I detta sammanhang får alla de val som Jonas Carpignano gör i filmen en politisk dimension (i uttryckets starkaste och noblaste bemärkelse), genom hans strävan efter att på ett engagerande sätt berätta ur huvudpersonernas eget perspektiv, personer som annars i bästa fall porträtteras som föremål för medlidande, i sämsta fall som icke önskvärda. Och på detta sätt skiljer sig den filmiska framställningen avsiktligt från framför allt tv-mediets rapportering.

EN DJUPDYKNING I ÖGONBLICKET

Regissören avstår redan från början från alla typer av förklarande strategier grundade på det elände i hemlandet som migranterna förmodas fly från, och väljer i stället en vision som bygger på ögonblicket: varje situation finner sin förklaring och sin lösning i sig själv.

De få ord som utbyts i en språkblandning som är ovanlig på bio (franska, engelska, italienska, den kalabriska dialekten, afrikanska språk osv.) förstärker ytterligare vårt engagemang i det som händer, som inte heller kräver mångordiga förklaringar eller motiveringar. Upploppsscenen, som är höjdpunkten i filmen, är i gång på några sekunder. Demonstranternas brutalitet, som snabbt går ut över parkerade bilar, skyltfönster till stängda butiker, förare som plötsligt stoppas, kan tyckas förvånande, men liksom Ayiva rycks vi med, för att inte säga fångas, i denna stämning, medan motdemonstranterna svarar med ett våld helt utan proportioner.

Scenen får därmed en universell dimension och är inte begränsad till situationen i Italien, utan illustrerar en revolt av dem som har kallats "jordens fördömda". Filmerna är inspirerade av autentiska händelser som inträffade i byn Rosarno i Kalabrien 2010, men det är talande att regissören inte gör någon allusion till den lokala kontexten. Precis som huvudpersonen är vi mitt uppe i händelser som vi bara anar som fragmentariska bilder, men dessa underlättar just en bredare, mer allmän förståelse av en situation som inte är specifik för Kalabrien utan definitivt rör hela Europa.

VERKLIGHETENS GÅTA

De flesta dialogernas fåordighet, som framför allt beror på skillnaderna mellan och mångfalden av språk som används av de många huvudpersonerna, framhäver även migranternas ensamhet i ett samhälle som i stort sett är främmande för dem och där de bara har upplevt marginalerna. Det behöver kanske inte sägas, men regissören betonar på det här sättet migranternas brist på valmöjligheter och deras begränsade handlingsutrymme. När den grupp som Ayiva och Abas ingår i kommer till Libyen får de till exempel order om att själva styra det fartyg som ska ta dem över Medelhavet. Det är omöjligt att diskutera med smugglaren, och migranterna har inget val. En av dem går till sist med på att leda expeditionen, och de andra tvingas godta denna lösning i avsaknad av andra alternativ. Väl framme i Italien hamnar Ayiva i en lika pressad situation när han får reda på att han har tre månader på sig att hitta arbete och eventuellt få uppehållstillstånd. Meningen med ett sådant krav kan te sig absurd, men det är inte förhandlingsbart och ger honom inget val.

Mediterranea siktar nog mindre på att beskriva levnadsvillkoren för migranterna än på att låta oss ta del av deras snävt kringskurna perspektiv, och framför allt de oundvikliga begränsningar som de påtvingas och som gör upproret till det enda alternativet. Detta arbete med perspektivet förklarar förmodligen vissa iögonfallande val av regissören, till exempel den handhållna kameran som ofta är i rörelse tätt inpå människorna, vilket ger en förvirrad bild av händelserna, eller användningen av icke professionella skådespelare som spelar roller som utan tvivel ligger mycket nära det de själva har upplevt, eller de många nattscenerna, som om migranterna bara existerade på natten.

EN MINNETS ESTETIK?

Filmens estetik, som långt ifrån är strikt realistisk eller dokumentär, kan också tolkas på ett subtilare sätt, som en återspeglning av huvudpersonernas arbete med sina minnen (tolkade av skådespelare som förmodligen berättat om sina egna tidigare erfarenheter för regissören). Filmen utspelar sig tydligt i "nuet" utan något som liknar återblickar, men man kan urskilja ett antal filmtekniska grepp som faktiskt liknar en form av minne.

Därför är många scener, snarare än att vara filmade på ett "objektivt" sätt, fokuserade kring ett nyckelinslag, en detalj som är tillräckligt betydelsefull för att göra avtryck i en persons minne (Ayivas eller Abas spelar mindre roll).

Ljudspåret förstärker också detta intryck genom abrupta variationer, en plötslig dämpning av bakgrundsljuden till förmån för en tryckande tystnad eller en musikläggning som ger distans till den scen som utspelas – som i ett minne. Filmen är uppdelad i stora geografiska kapitel, Algeriet, Libyen och Italien, men kronologin är betydligt mer vag och ungefärlig. Stannar Ayiva i Kalabrien (där han förmodligen lär sig italienska) i några dagar, några veckor eller flera månader? Om detta vet vi inget, eftersom minnet, som enkelt skiljer platser åt, mycket mindre tydligt bestämmer tidens gång, särskilt när tiden präglas av en repetitiv verksamhet som citrusskörderna.

Regissören Jonas Carpignano har troligen samlat berättelser från migranter som han mött i Kalabrien, vilket säkert förklarar denna fragmentariska iscensättning som går i otakt och som i någon mån återspeglar de enskilda minnena. Men även om alla åskådare inte nödvändigtvis kommer att uppfatta denna iscensättning på samma sätt, kommer de säkert att märka regissörens strävan att skildra det perspektiv som delas av migranter i Rosarno och på andra håll, dömda att leva i vår värld's yttersta marginaler.

ATT REFLEKTERA ÖVER

Hur kan man tolka skillnaden i karaktär och agerande mellan Ayiva och Abas? Är den viktig för att förstå framför allt slutet på filmen? Hur ska vi se på migranternas arbetsgivare? Är han en exploatör utan skrupler? En bra människa? En skurk? En beskyddande patron? Finns det skillnader i attityderna bland invånarna i Rosarno? Har några av de filmtekniska lösningarna gjort intryck, till exempel de många nattscenerna, den handhållna kameran, aspekten av förvirring och splittring i vissa scener, variationerna i ljudspåret, mindre detaljer som avslöjas av kameran?

Michel Condé

les grignoux

REGISSÖR: Jonas Carpignano

MANUS: Jonas Carpignano

SKÅDESPELARE: Koudous Seihon,
Alassane Sy

FOTO: Wyatt Garfield

MUSIK: Benh Zeitlin, Dan Romer

PRODUCENTER: Jason Michael Berman,
Chris Columbus, Jon Coplon, Christoph Daniel,
Andrew Kortschak, John Lesher, Ryan Lough,
Justin Nappi, Alain Peyrollaz, Gwyn Sannia,
Marc Schmidheiny, Victor Shapiro, Raphael
Swann, Ryan Zacarias

PRODUKTION: Good Films, DCM Productions,
Good Lap Production, End Cue, Court 13
Pictures, Le Grisbi Productions, Nomadic
Independence Pictures, Treehouse Pictures

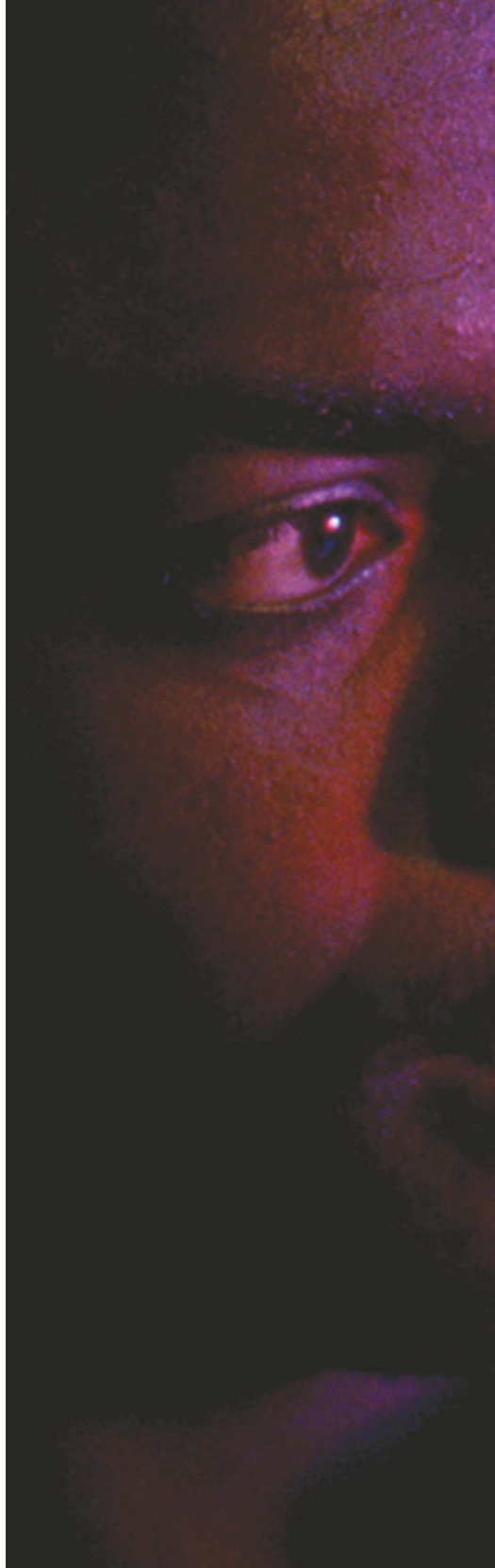
ÅR: 2015

LÄNGD: 107 minuter

GENRE: drama

LAND: Italien, Frankrike, USA, Tyskland, Qatar

ORIGINALSPRÅK: franska, italienska,
engelska, arabiska, bissa

VÅRA HISTORIER BELYSTA MED FILMENS KÄNSLA

Europaparlamentet har glädjen att presentera de tre filmer som tävlar om LUX FILM PRIZE 2015:¹

MEDITERRANEA av Jonas Carpignano
(Italien, Frankrike, USA, Tyskland, Qatar)

MUSTANG av Deniz Gamze Ergüven
(Frankrike, Tyskland, Turkiet, Qatar)

UROK (LÄXAN) av Kristina Grozeva och Petăr Vältjanov
(Bulgarien, Grekland)

Dessa mångfasetterade berättelser – resultatet av unga talangfulla europeiska filmmakares stora engagemang och kreativitet – kommer att visas under fjärde upplagan av LUX FILM DAYS.²

LUX FILM PRIZE

Kulturen spelar en avgörande roll i byggandet av våra samhällen. Med detta i åtanke lanserade Europaparlamentet 2007 LUX FILM PRIZE med målet att öka spridningen av europeiska filmer över Europa och väcka gemensam europeisk debatt och diskussion om viktiga samhällsfrågor. LUX FILM PRIZE är ett unikt initiativ. Medan de flesta europeiska samproduktioner enbart visas i ursprungslandet och sällan sprids till andra länder, inte ens inom EU, ger LUX FILM PRIZE tre europeiska filmer den sällsynta möjligheten att textas på EU:s 24 officiella språk.

Vinnaren av LUX FILM PRIZE röstas fram av Europaparlamentets ledamöter och offentliggörs den 25 november 2015.

LUX FILM DAYS

LUX FILM PRIZE har även gett upphov till LUX FILM DAYS. Sedan 2012 har LUX FILM DAYS fört ut de tre filmer som tävlar om LUX FILM PRIZE till en bredare europeisk publik. Under LUX FILM DAYS är du välkommen att njuta av en bestående kulturupplevelse som inte känner några gränser. Från oktober till december 2015 kan du bli en del av en europeisk filmälskande publik och se *Mediterranea*, *Mustang* och *UROK (Läxan)* på något av EU:s 24 officiella språk. Glöm inte att rösta på din favoritfilm på vår webbsida luxprize.eu eller på vår Facebooksida!

PUBLIKENS OMNÄMNANDE

Vårt publikpris kallas Publikens omnämnande. Ta chansen att rösta på *Mediterranea*, *Mustang* eller *UROK (Läxan)*. Då är du med och tävlar om att få åka till internationella filmfestivalen i Karlovy Vary i juli 2016 på Europaparlamentets inbjudan och offentliggöra vinnaren av Publikens omnämnande.

¹ Lux-priset.

² Lux-filmdagarna.

TITTA,
DISKUTERA
& RÖSTA

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU